

VALORIFICAREA ORIZONTULUI LOCAL ÎN PREDAREA ÎNVĂȚAREA GEOGRAFIEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Camelia-Mirela MIHUȘ¹

camimihus@yahoo.com

ABSTRACT: This study is a work of research, innovation and development. All these are visible in the attempt of combining Outcomes-Based Learning with Competency-Based Learning. I illustrated a few methods and techniques of exploiting geographical elements in teaching and learning about the local surroundings, in primary school, enlarging the narrowness of the classroom by going out into nature-the best environment for familiarising children with geography.

KEYWORDS: nature, research, innovation, education.

Cercetarea naturii locale înseamnă adaptare continuă la situație, știință comunicată și aplicată, talent, competență și creativitate. Tabloul orizontului local stă la dispoziția fiecărui pasionat cercetător pentru a-i desluși tainele, a-i admira frumusețile, pentru a sorbi din sfânta apă a locului, însetat de cunoaștere și cuprins de mister.

Dacă în studierea geografiei la clasele mici activitățile didactice se desfășoară cu precădere în mediul natural, elevul venind nemijlocit în contact cu elementele orizontului local și cu fenomenele geografice, atunci este posibilă o reală creștere a eficienței învățării, elevii înțelegând mai bine fenomenele geografice și interacțiunea dintre ele.

Cunoștințele și competențele dobândite prin contactul nemijlocit al elevilor cu mediul natural vor fi mult mai temeinice și vor putea determina creșterea respectului școlarilor față de natură, față de ținutul natal.

Cheia de pătrundere în secretele naturii înseamnă aplicarea unor metode corespunzătoare de investigație. Aplicarea metodologiei specifice în cercetarea naturii permite găsirea raporturilor logice dintre fenomene, a dependențelor cauzale, determinând nemijlocit dezvoltarea cu precădere a capacității de „citire” corectă a naturii, ale cărei litere par la început invizibile sau indescifrabile.

---

¹ Profesor, învățământ primar, Liceul Tehnologic „Ioachim Pop”, Ileana, județul Sălaj.

Ținând seama de faptul ca elevul are preponderent o gândire intuitivă concretă, am folosit ori de câte ori a fost posibil, orizontul local ca punct de plecare spre noi cunoștințe și generalizări geografice.

Pentru asimilarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor științifice, am avut în vedere legarea acestora de obiecte și fenomene ușor observabile din orizontul local, folosind în acest scop mai multe modalități de desfășurare a lecțiilor și diferite tehnici de investigare.

Am urmărit o învățare performantă prin concretizarea elementelor programei în activități de învățare relativ simple și deosebit de atractive, ordonate după o anumită strategie, în urma parcurgerii cărora s-a înregistrat un progres semnificativ, evaluabil. Am încercat să-i introduc pe elevi cât mai mult în climatul activității de cercetare științifică experimentală, de rezolvare a unor sarcini practice, îmbinând cuvântul viu (povestire, explicație), cu cel scris (lectură text, etc.) și introducând imaginea vizuală sub diferitele ei forme. M-am bazat pe experiența concretă a elevului în orizontul lui de existență cotidiană pornind de la perceperea realității înconjurătoare pentru ca, mai apoi, prin cercuri successive, trecând prin spații de referință semnificative, să poată ajunge până la dimensiunile planetei. Aceste largiri successive ale orizontului de cunoaștere permit trecerea de la realitatea imediată, pe care am cercetat-o, la o realitate îndepărtată, sincronă, dar la fel de obiectivă.

Experimentul utilizat s-a desfășurat pe parcursul mai multor activități, din cadrul orelor de geografie și din cadrul opționalului: „*Orizontul local – comuna Ileana*”.

Cercetarea în vederea cunoașterii orizontului local am realizat-o permanent și în toate anotimpurile, deoarece multe fenomene din natură se manifestă diferit în cele patru anotimpuri, multiplicându-și aspectele geografice și naturalistice. Schimbările pe care le aduce succesiunea anotimpurilor, au contribuit la realizarea unei cercetări geografice mai juste și mai complete. Astfel în ceea ce privește orientarea în teren fără hartă și instrumente, am observat că: primăvara, plantele de pe care zăpada se topește mai repede sunt expuse spre sud; mușchii acoperă în general stâncile sau zidurile spre nord; iarba este mai deasă în parcurile din pădurile cu expoziție spre nord; iarna, zăpada prinde o pojghiță spre sud, iar spre nord rămâne afânată; la începutul toamnei, în partea de sud a arborilor sau a cioturilor izolate, iarba se îngălbenește mai repede.

Valoarea studierii experimentale integrate și interdisciplinare a obiectului geografie oferă și o educație în spiritul protecției mediului ceea ce permite participarea efectivă a copiilor în acțiuni concrete de cunoaștere și de exersare a unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a naturii. În acest sens, copiii mei și-au revărsat dibăcia, ajutați de părinții lor, în construirea căsuțelor pentru păsărele, pe care le-am amplasat în livada școlii noastre, unde am descoperit că o păsărică și-a ales cuibul și acolo a făcut ouă. Aceasta am primit-o ca o răsplată a naturii pentru setea noastră de cunoaștere, pentru dragostea cu care elevii mei au participat la acest exercițiu experimental, ce a sădit în mintea lor valoroase convingeri și judecăți.

În continuarea desfășurării activității de cercetare în orizontului local, pentru exemplificarea noțiunilor de baltă și lac am fost cu lotul experimental la balta de la Șasa și balta de la Rogna (sate ale comunei Ileanda) unde am studiat: forma, malurile și perimetrul. Astfel, elevii s-au instalat pe cea mai mare înălțime de pe mal, de unde se observă forma de curbă închisă, malul jos care înconjoară balta. În felul acesta s-a constatat că balta se află într-o scobitură a scoarței (depresiune). Am înconjurat balta, măsurându-se în pași perimetrul ei. Grupul de cercetători observă că balta nu este alimentată de râu sau pâraie, apele ei provenind din ploii și din topirea zăpezii. Am completat că apele stătătoare pot avea legătură cu apele subterane. Am făcut observații asupra plantelor și animalelor de baltă. Am arătat importanța economică a lacurilor și a bălților.

La noțiunea de apă subterană se poate ajunge folosind cunoștințele elevilor despre fântâni, mai ales că izvoarele sunt de multe ori la distanțe mari față de locurile populate. Un impact deosebit asupra elevilor, dar și a locuitorilor satului Ileanda a avut acțiunea de cercetare a calității apei din fântânile sătenilor prin testarea nitriților și nitraților. În acest sens m-am documentat în cadrul unui curs de perfecționare a Proiectului, „*Apă Curată și Igienă la Sate*”, sub-componentă a Proiectului de Dezvoltare Rurală finanțat de Banca Mondială a Guvernului României. Am informat sătenii și autoritățile locale prin intermediul afișelor expuse în spațiile publice despre proiectul derulat, dar și prin viu grai, m-am deplasat împreună cu cercetării mele la fântânile oamenilor, am scos apă din fântână și am testat-o cu ajutorul testului cu benzi pentru nitriți și nitrați. Cercetând calitatea apei a 20 de fântâni, am descoperit 16 fântâni cu apa potabilă (83%) și 4 fântâni (reprezentând 17%) cu apa poluată, din cauza faptului că acestea erau amplasate la mai puțin de 10 m de groapa de gunoi provenit de la

animalele din gospodărie. Împreună cu lotul experimental am informat autoritățile locale, gospodarii și sătenii despre calitatea apelor, verbal, dar și prin afișe puse pe fântâni „Apă potabilă” sau „Apă poluată”, precum și motivele care stau la baza poluării apelor fântânilor și pericolul la care se expun în urma consumării apei poluate.

Foto: – Aspecte din munca de cercetare a calității apei

Așadar, se poate concluziona valoarea acestui experiment în atitudinea elevilor, în special, și a comunității, în general, față de existența apei în natură și implicit în viața lor. Elevii mei au experimentat prin cercetare proprie diferența dintre apa potabilă și apa poluată, înțelegând în mod practic felul în care circuitul apei în natură, în derularea sa firească influențează calitatea apei. Interacțiunea subiecților în acest domeniu le-a motivat poziția lor de prezenți și viitori apărători ai mediului natural, de potențiali lideri în activitatea de ecologizare și ocrotire a mediului înconjurător.

Este evident că aceste activități de cercetare, de tipul celei menționate mai sus, prezintă un real interes științific, de învățare și reprezintă o contribuție adusă comunității locale.

Activitatea de cercetare n-ar fi fost completă dacă n-am fi investigat deopotrivă, trilogia „pământ-apă-cer”, trăind bucuria și misterul descoperirilor noastre. De aceea am finalizat studiul apei în acest context și zonă geografică, arătându-le copiilor mei și valoarea ei spirituală. Astfel, am organizat o excursie la tânăra Mănăstire „Sfânta Maria”, așezată la numai 7 km de Ileana, pe o culme împrejmuțată de „aur verde”, cu poteci ce te atrag aici dinspre toate localitățile învecinate, loc pecetluit prin sfințenia ctitorului său, Arhimandritul Neofit. Am cercetat adevărul legendar al acestei componente antropice cu elemente de chemare spirituală, conduși în exercițiul căutării și-n orizontul rugăciunii, sub cupola sfântului lăcaș, de către duhovnicul mănăstiresc. Copiii au aflat că primul lăcaș de rugăciune are hramul „Izvorul Tămăduirii” precum și motivația acestui nume. Așa am dezlegat o nouă valență a apei, aceea de „tămăduire”.

Ideea de „tămăduire” explicată de mine în termeni de legendă istorico-religioasă, a fost completată în mod teologic, păstrând în atenție puterea de înțelegere a copiilor, de părintele duhovnic Neofit. În paralel cu aceasta, părintele a relatat într-o manieră emoționantă, lupta viețuitoarelor mănăstirii împreună cu muncitorii și specialiștii în testări hidrografice, pentru căutarea unui izvor cu „apă vie” care să alimenteze nevoile acestei structuri geografice și să hrănească ideea de „tămăduire” sufltească. „*E mare lucru –, spunea Părintele Neofit – ca Aghiasma Mare, la Botezul Domnului și Aghiasma Mică, la Rusalii, să se facă din apa mănăstirii*”. Bucuria a fost cu atât mai mare cu cât s-a reușit acest lucru din a șaptea încercare, iar izbânda s-a dat pe 14 august, în seara premergătoare zilei Sfintei Marii. Acest fapt a fost gravat pe peretele mănăstirii ca eveniment special al acestui loc. Bisericii mici i s-a confirmat hramul ales cu ani înainte. Cea mare, cu hramul „Adormirii Maicii Domnului”, a fost „premiată” cu găsirea izvorului tocmai în ajunul sărbătoririi ei.

Sunt fapte de muncă, de căutare, sunt fapte de viață creștină, sunt daruri cerești care vin să sfințească în plus această ctitorie. Sunt mărturii de credință, sunt haruri divine, sunt edificii ce îmbracă în rod de rugăciune existența acestui loc sfânt. Copiii mei au pășit aici, au cercetat și aici, învățând cu mintea, cu gândul, dar mai ales cu sufletul aceste miracole sfinte.

Rămâne să-și pecetluiească viitorul cu însemnătatea și bogăția acestor valori dobândite prin efort propriu, fiindcă esența descoperirilor și a descifrărilor, prin complexitatea exercițiului de cercetare științifică în decorul natural local, constituie o zestre veritabilă pentru mugurii minții de copil.

Așadar, educația este un proces dificil, dar frumos, care îmbină într-o doză inefabilă știința și intuiția, experiența și spontaneitatea, fiind un veritabil act de magie pentru care dascălul trebuie să găsească alte și alte soluții, născute din competență, din studiu, dar și dintr-o inepuizabilă creativitate.